

Tilsynsrapport for Mammen Fri 2021-2022

Som tilsynsførende på Mammen Fri er det min opgave at føre tilsyn med

- Elevernes standpunkt i dansk, regning/matematik og engelsk.
- At skolens samlede undervisningstilbud, ud fra en helhedsvurdering, står mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen.
- At vurdere, om skolen forbereder eleverne til at leve i et samfund med frihed og folkestyre og bidrager til deres demokratiske dannelse.
- At undervisningssproget er dansk.
- Skolens donationer.
- Kønslig ligestilling
- Skolens praksis vedr. underretninger

(Bekendtgørelse om valg af tilsynsførende ved friskoler og private grundskoler)

Udgangspunktet for vurderingen er standpunktet for eleverne som helhed, samt undervisningen generelt, og ikke den enkelte elevs standpunkt.

Besøg

Jeg har i skoleåret 21/22 fulgt undervisningen d.1. februar 2022 og d. 9. februar 2022. Jeg har fået de oplysninger fra både skolens hjemmeside og samtaler med skolens leder og lærere, der kunne være relevante for mig for at udføre mit tilsyn.

I dette skoleår har jeg fulgt undervisningen primært i dansk og matematik. Selv når man besøger Mammen Fri på en almindelig skoledag, får man et godt indblik i skolens traditioner og i hvordan skolens værdigrundlag folder sig ud i de pædagogiske overvejelser. Vi vendte også under mit besøg skolens vision om en pædagogisk udvikling af udeliv og bevægelse.

Jeg var så heldig at få en oplevelse af den røde tråd i overgangen fra børnehave til 0. klasse. Jeg talte med børnehavens leder om, hvordan det fællesværdigrundlag på MammenFri betød en større sammenhængskraft i alle afdelinger og dermed gjorde overgangene fra f.eks børnehave til skole lettere for børnene. Jeg overværede "skolerotterne" klippe avis strimler til papmaché, som skulle bruges til at lave en fasan. Pladen, hvor fasan skulle placeres, var allerede malet og "skolerotterne" havde i den forbindelse talt meget om at blande farver.

Friskolen vægter bevægelse og læring og det praktisk-musiske højt, da det understøtter de boglige fag. For den enkelte elev betyder det en alsidig inspirerende undervisning, hvor man i fællesskab er sammen om et fælles tredje – nemlig det faglige.

Vi talte om, hvordan alle medarbejdere på skolen hele tiden har fokus på trivslen, som vi ved, er en forudsætning for et godt undervisningsmiljø. Jeg møder under mine besøg anerkendende voksne, som ser det enkelte barn.

Aksesamarbejdet mellem flere omkringliggende friskoler fungerer stadig rigtig godt. Både elever og lærere er meget glade for det. I forbindelse med aksesamarbejde udnytter man de forskellige faglærere og giver eleverne på de mindre skoler mulighed for at være sammen i en større gruppe. Der er på skolen tradition for at man besøger de omkring liggende efterskoler eller friskoler, når de inviterer til teater eller lign.

En af skolens faste traditioner er morgensamling, hvor hele skolen er samlet. Den 1. februar, hvor man i øvrigt glædede sig over at de sidste corona-restriktioner var ophævet, sang vi "Det er hvidt herude", og bagefter så vi en elevproduceret kortfilm "Smykketyven". Dagen før havde eleverne set "Game over". Filmplakaterne for begge film var hængt op og gav anledning til en drøftelse af genren. Seancen sluttede med spørgsmål om filmen og anmelderkommentarer til de ansvarlige elever. En god måde for 7.-8. klasse at få rundet deres kortfilmsforløb af.

Den 9. februar sang vi "Nattergalen kender du den" og "Giv os lyset til bage". Begge dage jeg deltog i morgensang, var der en god stemning og sangglade elever. Valget af sange viser tydeligt, at eleverne bliver præsenteret for den danske sangskats mangfoldighed. Til morgensangen den 9. februar viste 2.-3. klasse deres skuespil, som de havde arbejdet med i grupper i løbet af ugen. Efter at gruppen havde præsenteret stykket og hvilke roller de havde, så jeg deres omskrivning af det kendte eventyr "Rødhætte", som nu hed "Blåhætte". Eleverne var gode til både at "stå frem" og være opmærksomme tilskuere, så man mærker at det er fælles anliggende at respektere og støtte hinanden – et godt eksempel på det forpligtende fællesskab.

Helhedsvurdering: står Mammen Fri mål med hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen

Under mit besøg begyndte begge dage efter morgensang med morgenidræt, hvor de faglige mål i idræt integreres. Der er morgenidræt tre gange om ugen og det følger en helt fastlagt struktur mht. klassetrinsdelingen og indhold, som eleverne er helt fortrolige med. De aktiviteter jeg overværede de to dage var: Høvdingebold, fangelege hvor det var nødvendigt at samarbejde og tænke strategisk, hockey, "sten, saks, papir" i en bevægelsesudgave, stafetolympiade, bevægelse/dans og løbetur på den kendte 2,5 km. rute. God energi alle steder på de forskellige områder, hvor aktiviteterne blev afviklet.

Dansk

Jeg var med i dansk i 0.-1. klasse, hvor eleverne arbejdede med grundbogen *Den første læsning*. Et system, som bygger på et grundigt arbejde med sprogets lydside, hvor eleverne ledes på sikker vej fra lydforståelse til ordgenkendelse og til læsning på egen hånd. Jeg iagttog, at selvom eleverne var forskellige steder på rejsen, var de godt på vej til læsning på egen hånd. I løbet af timen havde eleverne også mulighed for at løse forskellige opgaver i et ordtræningshæfte.

2.-3. klasse var i færd med at lægge sidste hånd på deres skuespil, som var enten kendte eventyr, gendigning af kendte eventyr eller egen produktion, hvor fantasien i den grad blev sluppet løs. Timen blev indledt med en repetition af de forskellige eventyrtræk, som modsætninger, overnaturlige ting eller magiske tal. Jeg overværede gennemspilninger af *Klods Ole*, *Blåhætte* og *"Bent den 2. – kampen om Bobland"*. Dejligt at se de frimodige børn kaste sig ud i indtil flere roller i det samme stykke. På et splitsekund var fortælleren en hest med en ridder på ryggen, som i hånden havde et kosteskæft fundet i rengøringsrummet og nu blev brugt som lanse under ridderturneringen.

Under mit andet besøg skrev eleverne i arbejdsbogen Ekstra Dansk på en historie om kæledyr med udgangspunkt i en fortælleroulette, hvor terningkastet afgør sted, hovedperson m.m.

I dansk i 4. 5. klasse begyndte timen med at lave diktat på undervisningsportalen "grammatip.com". Her er der generelt mulighed for at give eleverne differentierede grammatiske opgaver. I forbindelse med diktat kunne den enkelte lave diktaten i sit eget tempo. Efter diktaten var der mulighed for frilæsning.

Grammatik var også omdrejningspunktet i 6. klasse, hvor eleverne på forskellig vis løste opgaver med det drilske nutids-r og udsagnsordets korte og lange tillægsform, hvor det er vigtigt at man er sikker i ordklasserne og ikke forveksler udsagnsordet med et navneord. F.eks. *Den løbende mand deltog ikke i alle løbene*.

Under mit andet besøg var 6. klasse i gang med et forløb med dramatiske tekster og havde lige læst Holberg. De var nu i gang med at se Baz Luhrmans "Romeo og Julie" fra 1996, en film der satte helt nye standarder for filmatisering af skuespil, som i dette tilfælde var Shakespeares "Romeo og Julie" fra 1597 - en kærlighedshistorie med temaerne kærlighed, had, vold og bander. Filmen udspiller sig i et moderne univers, med de oprindelige replikker, hvor personerne opfører sig anderledes end vi er vant til og taler i blankvers, som er et femfodet versemål uden rim eller strofedeling. Det var specielt karakteristisk for den elizabethanske periode, hvor Shakespeare skrev sonetter og skuespil om det eviggyldige: Kærlighed, jalousi, sorg og ondskab. Eleverne var optaget af filmen, måske fordi der var flere ting de kunne genkende fra deres eget liv. De bed også mærke i sætninger som: "Mig har de lavet ormeføde af" eller "Gid pesten må ramme eders huse". Opgaverne til filmen var blandet andet at vurdere, hvorvidt der var tale om en tragedie eller en komedie, personbeskrivelser og en general analyse efter aktantmodellen.

7.-8. klasse var delt i 2 hold, hvor det ene hold havde grammatik med fokus på de forskellige ordklasser og det andet hold arbejdede med staveord og diktat vinklet på forskellige måder. Eleverne var gode til at hjælpe hinanden, når de kom i tvivl om, hvordan den næste opgave skulle gribes an.

Matematik

I 0.-1. klasse blev timen indledt med fortælling til billedet af "Ridderborgen", som var det lille kopierede kompendium med opgaver eleverne havde fået udleveret. Det var en informativ fortælling, som underbyggede de matematiske begreber, der skulle arbejdes med – f.eks. "skønjomfruen spejler sig i vandet". Der var efterfølgende flere opklarende spørgsmål om de lidt

fremmede ord som: voldgrav, dækken, skønjomfru og nar. Selve det overordnede matematiske tema var: mønstre, spejling og geometri.

2.-3. klasse var i gang med at sænke slagskibe, hvor koordinatsystemets grundtræk blev indlært gennem et spil, som de tydeligvis nød at spille.

Funktioner var emnet i 7.-8. klasse. Indledningsvis blev det repeteret, hvad en funktionsforskrift er og hvor forskellige de kan være. Men essensen er, hvad der sker fra x til Fx . Efterfølgende var der et oplæg til, hvordan man bruger GeoGebra i forbindelse med funktioner. Der var flere forskellige opgaver, som eleverne skulle løse og tegne på GeoGebra. Det var vigtigt i opgaveløsningen, at elever viste en grundforståelse af funktioner og blev i stand til at se sammenhænge. En af opgaverne lød: Er der en sammenhæng mellem prisen pr. æble og det antal æbler du køber? Tilsyneladende ret enkelt, men alligevel for nogen lidt udfordrende at overfører hverdagslivets praktik til GeoGebra.

Naturfag

Under mit besøg den 9. februar havde 7.-8. klasse faguge, hvor der var tid til fordybelse i blandt andet naturfag, hvor fordybelsesområdet vinkles fra fagene geografi, biologi og fysik/kemi. Det overordnede emne var vand med underemner som: vandmangel, rent drikkevand og bæredygtigt vandforsyning, grundvand og pesticider. Der var hos eleverne gode refleksioner undervejs og de blev løbende guidet til dybere refleksioner om emnet. Der blev også understreget at "synsninger" ikke kunne bruges som faktaoplysninger, så det var vigtigt at fordybe sig i de tekster man læste. Klassen skulle sidst på dagen på besøg på det lokale vandværk, som en del undervisningen.

Sprog

I tysk var 6. klasse i færd med at udvide deres ordforråd med farver og møbler. Opgaven var at danne små sætninger efter et fastlagt mønster, hvor gloserne blev brugt samtidigt med at der var fokus på kongruens mellem grundled og udsagnsled.

Praktisk-musiske fag

Jeg var med i Håndværk & Design i 4. 5. klasse, hvor jeg så procesbeskrivelsen fra perlepladefigur, til mønster og til broderi. Flere elever var tæt på at være færdige og klar til at sy deres broderi på muleposer. Da holdet var delt i to, overværede jeg samtalen om de 3D tegninger eleverne var ved at lave færdige. 3D fornemmelsen, som var ren synsbedrag, blev skabt af de bølgende streger, der blev tegnet hen over hånden+ et stykke af armen, som de havde tegnet først på A3 papir.

I lokalet var der udstillet linoleumstryk, som klasserne havde lavet tidligere på året.

Musiktimen med 6.klasse var en ønskekoncerttime, hvor eleverne bestemte hvad de gerne ville synge. Alle havde lyst til at byde ind med forslag og klassikeren i den frie skole "Giv os lyset tilbage" blev sunget med stor glæde af både drenge og piger. Det at ingen "gemte deres sangstemmer" viser at eleverne var trygge ved hinanden, hvilket ikke er uvæsentligt, når man nu er i den alder, hvor ens drengestemme pludselig svigter, fordi stemmen er ved at lægge an til at gå

i overgang. På Mammen er musik det praktisk-musiske fag, som eleverne skal afslutte med en prøve for at få en fulgyldig 9. klasses afgangseksamen.

Jeg har i alle klasser og til morgensamling oplevet undervisning båret af stor faglighed og seriøsitet. Undervisningens tilrettelæggelse er præget af grundighed og en meningsfuld vekslen i aktiviteter. Arbejdsformerne lægger op til, at eleven lærer at tage ansvar for sig selv såvel som for gruppen. Den enkelte undervisningstime er præget af den enkelte lærers personlighed. Der er alligevel en klar fælles holdning og ensartethed i opbygningen af undervisningen. Dette er med til at give sammenhæng i en travl hverdag. Skolens samlede undervisningstilbud står derfor mål med hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen.

Forbereder skolen efter sit formål og i hele sit virke eleverne til at leve i et samfund med frihed og folkestyre?

Skolen inddrager eleverne og drøfter jævnligt i de forskellige fag, hvad det vil sige at bo i et samfund med frihed og folkestyre. Eleverne bliver inddraget i evalueringen af timerne, i planlægningen og udførelsen af undervisningen på alle klassetrin. Der foregår en ligeværdig diskussion/samtale eleverne indbyrdes og med læreren om relevante emner af både faglig og social karakter. Eleverne har også indflydelse på aktiviteter uden for den formelle undervisning, som f.eks. i planlægningen og gennemførelsen af anderledes dage. Lærerne er dygtige til at skabe situationer, hvor eleverne udfordres til stillingtagen og diskussioner, uden at der nødvendigvis findes et entydigt svar på spørgsmålet. I alle timer blev jeg modtaget af eleverne med åbenhed og nysgerrighed.

Det psykiske og fysiske undervisningsmiljø.

I klasserne er der et godt læringsmiljø. I de fleste klasser er det tydeligt, at der også gøres en didaktisk indsats for at gøre klasserummet til et læringsrum med fysiske kort, som inddrages løbende, faglige plakater, elevproduktioner, og inspirerende billeder, som understøtter læringen i de forskellige fag. Skolens fællesarealer er udsmykket med inspirerende og flotte elevproduktioner, som er blevet lavet i forbindelse med forskellige emner i løbet af året.

Rollefordelingen mellem lærer og elever er meget tydelig. I alle klasser oplevede jeg ro og koncentration i undervisningen. Eleverne mødes med en positiv forventning fra såvel skolen som den enkelte lærer. Jeg har igen i år bemærket, at lærerne er dygtige til at give hvert barn i klassen den opmærksomhed, barnet har brug for med udgangspunkt i det enkelte barns faglige standpunkt. Der tages i høj grad hånd om de børn, der har brug for ekstra støtte, og samtidig er der udfordringer til de hurtige.

Et godt socialt miljø i klassen er en væsentlig forudsætning for at eleverne kan få et fagligt udbytte. Mammen Fri vægter fællesskabet og elevernes trivsel højt. I alle klasser er der ikke kun fokus på faglighed, men også den enkelte elevs trivsel.

Mammen Fri har gode fysiske faciliteter. Der er store klasselokaler, en fællessal til morgensang og fællesmøder. Det har været en markant forbedring af skolens fysiske faciliteter, at MammenFri i efteråret 2020 fik restaureret de lokaler, hvor SFO'en holder til og at den øverste etage i samme

bygning blev sat i stand og flere store lokaler blev etableret. Lokalerne blev under mit besøg brugt til Håndværk & Design og af 7.-8. klasse. Ude-arealerne, som bliver brugt flittigt til frikvarterets frie leg, er hyggelige og overskuelige. Her leges på kryds og tværs i al slags vejr. Skolens meget brugte multi-bane har i efteråret fået en ny indhegning, så boldene kan blive på området. Skolens ude-arealer bruges sammen med skolens gymnastiksal om morgenen til morgenidræt, som er et af skolens kendetegn. Bevægelse og læring hænger sammen.

Sammenfatning

På baggrund af mine iagttagelser kan jeg konkludere:

- at undervisningen i dansk, matematik og engelsk på alle måder står mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen
- at skolens samlede undervisningstilbud herunder de praktisk-musiske fag også ud fra en helhedsvurdering står mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen
- at skolen forbereder eleverne til at leve i et samfund med frihed og folkestyre samt udvikler og styrker elevernes kendskab til og respekt for grundlæggende friheds- og menneskerettigheder, herunder ligestilling mellem kønnene og demokratisk dannelse
- at skolens undervisningssprog er dansk.
- at skolen lever op til deres underretningspligt og har en procedure for hvem der ansvarlig for at underretninger til kommune finder sted.

Henriette Mønsted

Tilsynsførende.